

Persbericht

24 juni 2022

CAft: "Schuldhoudbaarheid Aruba vraagt nu om actie"

Oranjestad – De economie van Aruba herstelt voorspoedig. In de maanden april en mei is het toerisme het pre-corona niveau van 2019 overstegen. Aruba moet deze periode van herstel benutten om de begroting op orde te brengen. Het is noodzakelijk dat Aruba de aanbevelingen van het CAft bij de vastgestelde begroting 2022 opvolgt, het financieringstekort in 2022 beperkt en vanaf 2023 komt tot een surplus van 1 procent bbp op haar begroting. Het verlagen van de overheidsschuld van AWG 5,9 miljard (circa 104% van BBP) naar een aanvaardbaar niveau blijft een belangrijke opgave. Bovendien dienen hervormingen te worden doorgevoerd om het sociale zekerheidsstelsel voor toekomstige generaties te waarborgen.

Schuldhoudbaarheid

Het meerjarig beeld, zoals gepresenteerd in de vastgestelde begroting 2022, laat zien dat er tot en met 2026 financieringstekorten blijven. De nominale overheidsschuld zal daardoor de komende jaren verder toenemen. De rente loopt inmiddels op en er staan forse herfinancieringen op stapel. Het is essentieel dat Aruba haar tekorten terugdringt, omdat anders de rentelasten onbeheersbaar worden. Het CAft vindt het noodzakelijk dat al dit jaar het financieringstekort wordt verlaagd en dat er vanaf volgend jaar een surplus van 1% bbp is. Ook de houdbaarheid van de Arubaanse schuld maakt dit noodzakelijk.

Begroting 2022 en 2023

Het toerisme overstijgt sinds april 2022 het niveau van pre-corona. Met dit snelle herstel trekt ook de economie voorspoedig aan. Volgens laatste inzichten is de economie vorig jaar met 17,2 procent gegroeid. Desondanks toont de begroting 2022 een financieringstekort van AWG 236 miljoen voor de collectieve sector (4,2 procent van het bbp). Het CAft heeft bij de begroting 2022 aanbevelingen gedaan, die vooral toezien op de uitgavenbeheersing. De lasten voor goederen en diensten stijgen in de begroting met 22 procent ten opzichte van de pre-corona jaren, terwijl de noodzaak voor deze aanzienlijke lastenstijging onvoldoende wordt toegelicht. Ook de personeelslasten en de landsbijdragen aan overheidsNV's lopen onnodig op. De aanbevelingen van het CAft zijn nog niet opgevolgd, waardoor vooralsnog het financieringstekort dit jaar nodeloos hoog is.

Belastinghervorming

Vanaf 2023 wordt een belastinghervorming geïmplementeerd, waarvan de invoering van een btw een belangrijk onderdeel is. De belastingbaten voortkomend uit deze hervorming zijn in de begroting nog onvoldoende toegelicht. Hiermee kan het realiteitsgehalte van de belastingbaten onvoldoende worden vastgesteld. Opgemerkt wordt dat het wetgevingstraject voor de invoering nog niet is gestart. Het niet behalen van de beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2023, zal een negatieve invloed hebben op de hoogte van de belastingbaten en op het financieringssaldo in 2023.

Sociale zekerheid en zorg

Hervormingen in de sociale zekerheid en zorg zijn noodzakelijk om de houdbaarheid van het stelsel voor toekomstige generaties te garanderen. De besparingen van AWG 60 miljoen op de zorg zijn een eerste stap richting houdbare zorg en moeten ervoor zorgen dat het land op korte termijn geen bijdrage hoeft te leveren om de tekorten bij de AZV aan te zuiveren. Omdat de invoering van een eigen bijdrage en de versoering van de positieve lijst van genees- en verbandmiddelen nog niet geformaliseerd zijn, verwacht Aruba deze taakstellende besparing van AWG 60 miljoen in 2022 niet te behalen. Het is echter van groot belang dat de besparende maatregelen op de korte termijn worden uitgevoerd. Een vertraging in de invoering van deze maatregelen leidt tot besparingsverliezen. Bij gebrek aan compensatie voor deze besparingsverliezen zal het resultaat van de AZV negatief beïnvloed worden, en daarmee het

financieringssaldo van het land - in het geval een landsbijdrage nodig is om het tekort bij de AZV aan te zuiveren.

Financieel beheer

Het financieel beheer en de verantwoordingscyclus van Aruba zijn niet op orde. Het opstellen van de jaarrekeningen 2019 en 2020 heeft verdere vertraging opgelopen, waardoor een aanzienlijke achterstand is ontstaan. Deze vertragingen zijn het gevolg van tekortkomingen in het financieel beheer.

Het CAft bracht op 23 en 24 juni een bezoek aan Aruba en voerde gesprekken met de Gouverneur, de minister van Financiën en Cultuur, de ministerraad en de Commissie Financiën, Overheidsorganisatie, Cultuur en Sport van de Staten. Ook heeft het CAft gesproken met de Algemene Rekenkamer (ARA) en met de directies van de Sociale verzekeringsbank (SVb), en het Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal (HOH).

[Einde Persbericht]

Fotograaf:

Erick Boeldak

Fotobijschrift:

Volgens het CAft dient Aruba de aanbevelingen van het College bij de vastgestelde begroting 2022 op te volgen en het financieringstekort in 2022 te beperken.

Noot voor de redactie – niet voor publicatie

Contactpersoon CAft:

Secretariaat College Aruba financieel toezicht
Telefoon +5999 461-9081 / +5999 461-9082 / +5999 461-9084
Email info@cft.cw
Website www.cft.cw

Perscontacten:

Jefka Alberto
Telefoon +5999 512-6861

Comunicado di Prensa

24 di juni 2022

CAft: "Sostenibilidad di debe di Aruba ta rekeri accion inmediato"

Oranjestad - Economia di Aruba ta recuperando prosperamente. Den e lunanan di april y mei turismo a supera e nivel di prome cu pandemia di 2019. Aruba mester probecha di e periodo di recuperacion aki pa pone su presupuesto na ordo. Ta imperativo pa Aruba sigui e recomendacionnan di CAft den e presupuesto aproba di 2022, reduci e deficit di financiancion na 2022 y logra un surplus di 1 por ciento di e PIB den su presupuesto for di 2023. Reduccion di e debe publico di AWG 5.900 miyon (aproximadamente 104% di e PIB) te na un nivel aceptabel ta sigui ta un tarea importante. Ademá, mester introduci reforma pa garantisa e sistema di seguridad social pa e generacionnan futuro.

Sostenibilidad di debe

E panorama plurianual, manera presenta den e presupuesto aproba di 2022, ta muestra cu e deficitnan di financiancion lo keda te y cu 2026. Door di esey e debe publico nominal lo sigui aumenta den e proximo añanan. Entretanto interes ta sigui subi y ta preparando refinanciancionnan robusto. Ta esencial pa Aruba reduci su deficitnan, pasobra si no e gastonan di interes ta bira incontrollable. CAft ta haya necesario cu mester reduci e deficit di financiancion e aña aki mes caba y cu for di otro aña lo tin un surplus di 1% di e PIB. Tambe sostenibilidad di e debe publico di Aruba ta haci esey necesario.

Presupuesto 2022 y 2023

For di april 2022 turismo ta superando e nivel di prome cu pandemia. Cu e recuperacion rapido aki tambe economia ta recuperando prosperamente. Segun e ultimo cifranan, aña pasa economia a crece cu 17,2 por ciento. A pesar di esey e presupuesto di 2022 ta muestra un deficit di financiancion di AWG 236 miyon pa e sector publico (4,2 por ciento di e PIB). CAft a haci recomendacion na e presupuesto di 2022, cu particularmente ta vigila control di gasto. E gastonan pa bien y servicio ta aumenta den presupuesto cu 22 por ciento en comparacion cu e añanan di prome cu pandemia, mientras cu no ta splica suficientemente e necesidad di e aumento considerable di gasto aki. E gastonan di personal y e contribucionnan di pais na e empresanan di gobierno tambe ta aumentando innecesariamente. Te ainda no a sigui e recomendacionnan di CAft, y door di esey por lo pronto e deficit di financiancion ta innecesariamente halto e aña aki.

Reforma fiscal

For di 2023 lo implementa un reforma fiscal, di cual introduccion di un IBA (BTW/VAT) ta un parti importante. E entradanan fiscal proveniente di e reforma aki ainda no a keda suficientemente splica den e presupuesto. Consecuentemente, no por determina e grado di realismo di e entradanan fiscal suficientemente. Mester señala cu e proceso legislativo di e introduccion no a cuminsa ainda. E hecho di no alcanza e fecha di introduccion previsto, esta dia 1e. di januari 2023, lo tin un influencia negativo riba e cantidad di entrada fiscal y riba e saldo di financiancion na 2023.

Seguridad social y cuido

Reforma den seguridad social y cuido ta necesario pa garantisa sostenibilidad di e sistema pa e generacionnan futuro. Economisacion di AWG 60 miyon den cuido ta un prome paso pa cuido sostenibel y lo mester garantisa cu Pais Aruba no mester contribui a corto plaso pa compensa e deficitnan di AZV. Debi cu ainda no a formalisa introduccion di un contribucion propio y reduccion di e lista positivo di remedi, Aruba ta spera di no alcanza e obhetivo di economisacion aki di AWG 60 miyon na 2022. Sinembargo, ta di gran importancia pa ehecuta e medidanan di economisacion na termino cortico. Un retraso den introduccion di e medidanan aki ta conduci na perdida di economisacion. Den caso di falta di compensacion pa e perdidanan di economisacion aki, e resultado di AZV lo keda afecta negativamente, y cu esey e saldo financiero di Pais Aruba, den caso cu un contribucion nacional ta necesario pa compensa e deficit di AZV.

Maneho financiero

Maneho financiero y e ciclo di hustificacion di Aruba no ta na ordo. Elaboracion di e cuentanan anual di 2019 y 2020 a sufri ainda mas tardansa, loke a provoca un retraso konsiderabel. E retrasonan aki ta resultado di deficiencia den e maneho financiero.

Dia 23 y 24 di juni 2022 CAft a haci un bishita na Aruba y a hiba combersacion cu Gobernador, Ministro di Finansa y Cultura, Consejo di Ministro y e Comision di Finansa, Organizacion Gubernamental, Cultura y Deporte di Parlamento. Tambe CAft a combersa cu Controlaria General (ARA) y cu e directoradonan di Banco di Seguro Social (SVb) y di Hospital Dr. Horacio E. Oduber (HOH).

[Fin di e Comunicado di Prensa]

Fotografo:

Erick Boeldak

Texto na e potret:

Segun CAft ta imperativo pa Aruba sigui e recomendacionnan di Colegio den e presupuesto aproba di 2022 y reduci e deficit di financiacin na 2022.

Nota pa redaccion – no pa publicacion

Persona di contacto na CAft:

Secretariado di Colegio di supervision financiero di Aruba
Telefon +5999 461-9081 / +5999 461-9082 / +5999 461-9084
Email info@cft.cw
Website www.cft.cw

Persona di contacto cu Prensa:

Jefka Alberto
Telefon +5999 512-6861

Komunikado

24 yüni 2022

CAft: "Sostenibilidad di debe di Aruba awor aki ta pidi akshon"

Oranjestad – Ekonomia di Aruba ta rekuperando den forma próspero. Den e lunanan aprel i mei turismo a surpasá e nivel kaminda e tabata promé ku e krísis di COVID-19. Den e mésun periodo aki Aruba mester utilizá e periodo di rekuperashon aki pa pone e presupuesto na òrdu. Ta nesesario pa Aruba kumpli ku e rekomendashonnan ku CAft a duna pa e presupuesto aprobá di aña 2022, limitá e défisit den 2022 i yega entrante 2023 na un surplus di 1 porshento di Produkto Interno Bruto (PIB) riba su presupuesto. Redukshon di e debe nashonal di AWG 5,9 miar (aproximádamente 104% di PIB) na un nivel aseptabel ta keda un problema importante. Ademas mester implementá e reformanan pa garantisá e sistema di seguro sosial pa futuro generashonnan.

Sostenibilidad di debe

E imágen riba un término di mas aña, manera presentá den e presupuesto aprobá di 2022, ta muestra ku lo tin défisit te ku aña 2026. Pa e motibu aki, e debe nashonal nominal lo sigui oumentá den e próksimo añanan. Miéntas tantu interes ta subiendo i lo bai tin refinansiamentu substansial. Ta esensial pa Aruba redusí su défisitnan, pasobra den kaso ku esaki no tuma lugá, e gastunan di interes ta bira inkontrolabel. CAft ta haña nesesario pa redusí e défisit riba presupuesto e aña aki kaba i pa sòru pa un surplus di 1% di PIB entrante otro aña. Sostenibilidad di e debe nashonal di Aruba tambe ta hasi esaki nesesario.

Presupuesto 2022 i 2023

For di aprel 2022 turismo a surpasá e nivel di promé ku e krísis di COVID-19. Ku e rekuperashon rápido aki, ekonomia tambe ta kresiendo den forma próspero. Segun e delaster kalkulashonnan, aña pasá ekonomia a krese ku 17,2 porshento. Sinembargo e presupuesto di 2022 ta muestra un défisit di AWG 236 mion pa e sektor kolektivo (4,2 porshento di PIB). CAft a duna vários rekomendashon riba e presupuesto 2022, prinsipalmente riba tereno di kòntrol di gastu. Gastunanpa produkto i servisio ta subi ku 22 porshento den presupuesto kompará ku e añanan promé ku e krísis di COVID-19, miéntas e nesesidad pa e subida remarkabel aki di e gastunan no ta keda hustifiká sufisientemente. E gastunan di personal i e kontribushonnan di pais na kompanianan di gobièrnu ta oumentá innesesariamente. Ainda no a kumpli ku e rekomendashonnan di CAft, loke ta pone ku por lo pronto e défisit riba e presupuesto e aña aki ta innesesariamente haltu.

Reforma fiskal

For di 2023 un reforma fiskal ta keda introdusí, di kua introdukshon di un BTW ta un parti importante. E entradanan di impuesto ku ta prosedente di e reforma aki ainda no ta sufisientemente akklará den e presupuesto. Konsekuentemente, no por establese sufisientemente e grado di realismo di e entradanan fiskal. Ta señalá ku e proseso legislativo di e introdukshon no a kuminsá ainda. Si no alkansá e fecha di introdukshon planeá di 1 di yanüari 2023, esaki lo tin un influensha negativo riba e haltura di e entrada fiskal i konsekuentemente riba e saldo di finansishon den 2023.

Seguridat sosial i kuido

Reformanan den seguridat sosial i kuido ta nesesario pa garantisá sostenibilidad di e sistema pa futuro generashonnan. E ekonomisashonnan na rason di AWG 60 mion den kuido ta un promé paso pa yega na un kuido sostenibel i lo mester garantisa ku pais no mester kontribuí riba término kòrtiku pa kompensá e défisitnan di AZV. Mirando ku ainda no a formalisá introdukshon di un kontribusihon propio i redukshon di e lista positivo di remedi, Aruba ta ferwagt ku lo no alkansá e ophetivo di ekonomisashon aki di AWG 60 mion na 2022. Sinembargo, ta di gran importansha pa ehekutá e medidanan di ekonomisashon riba término kòrtiku. Un retraso den introdukshon di e medidanan aki ta hiba na pérdida di ekonomisashon. Den kaso ku no tin kompensashon pa e

pérdidanán di ekonomisashon aki, e resultado di AZV lo keda afektá negativamente, i ku esei e saldo finansiero di e pais, si akaso un kontribushon nashonal ta nesario pa kompensá e défisit di AZV.

Maneho finansiero

Maneho finansiero i e siklo di reponsabilisashon di Aruba no ta na òrdu. E proseso pa traha e kuentanan anual di 2019 i 2020 a sufri haña mas tardansa, poniendo ku tin un retraso konsiderabel. E tardansanan aki ta konsekuensia di defisiensianan den e maneho finansiero.

CAft a hasi un bishita na Aruba riba 23 i 24 di yùni 2022 i a hiba kòmbersashon ku Gobernador, Minister di Finansa i Kultura, Konseho di Minister i e Komishon di Finansa, Organisashon Gubernamental, Kultura i Deporte di Parlamento. Tambe CAft a kòmbersá ku Kontrolaria General (ARA) i ku e gerensianan di Banko di Seguro Sosial (SVb) i di Hospital Dr. Horacio E. Oduber (HOH).

[Fin di Komunikado]

Fotógrafa:

Erick Boeldak

Teksto pa foto:

Segun CAft Aruba mester kumpli ku e rekomendashonnan di e Kolegio den e presupuesto aprobá di 2022 i redusí e défisit na 2022.

Nota pa redakshon – no pa publikashon

Kontakto na CAft:

Sekretariado Kolegio di supervishon finansiero di Aruba
Telefòn +5999 461-9081 / +5999 461-9082 / +5999 461-9084
Email info@cft.cw
Website www.cft.cw

Persona di kontakto pa prensa:

Jefka Alberto
Telefòn +5999 512-6861

Press Release

June 24th, 2022

CAft: "Debt sustainability Aruba now asks for action"

Oranjestad – The economy of Aruba is recovering well. In the months of April and May, tourism has surpassed the pre-corona level of 2019. Aruba has to utilize this period of recovery to put the budget in order. It is necessary that Aruba follows the recommendations the CAft made with regard to the adopted 2022 budget, limit the deficit in 2022 and achieve a surplus of 1 percent of GDP on its budget as of 2023. Reducing the government debt of AWG 5.9 billion (about 104% of GDP) to an acceptable level remains an important issue. In addition, reforms need to be implemented to safeguard the social security system for future generations.

The multi-year picture, as presented in the adopted 2022 budget, shows that there will be deficits up to and including 2026. As a result, the nominal national debt will increase further in the coming years. Interest rates are now rising, and significant refinancing is underway. It is essential that Aruba reduces its deficits because otherwise the interest charges could become unmanageable. The CAft has made recommendations that should lead to a reduction of the financing deficit this year and a surplus of 1% of GDP as of next year. The sustainability of the Aruban debt also makes this necessary.

2022 and 2023 budget

As of April 2022, tourism has surpassed the pre-corona level. With this rapid recovery of tourism, the economy is also expanding. According to the latest insights, the economy grew by 17.2 percent last year. Notwithstanding, the 2022 budget is showing a deficit of AWG 236 million for the public sector (4.2 percent of GDP). The CAft has made recommendations for the 2022 budget, which mainly concern expenditure control. For example, the costs for goods and services in the budget will increase by 22 percent compared to the pre-corona years, while the need for this excessive increase in costs is insufficiently justified. Personnel costs and the country's contributions to government-owned companies also increase unnecessarily. The recommendations of the CAft have not yet been followed, which means that for now the deficit this year is unnecessarily high.

Tax reform

A tax reform will be implemented as of 2023, of which the introduction of a VAT (BTW) is an important part. The tax benefits arising from this reform have not yet been sufficiently clarified in the budget. This makes it impossible to establish the reality level of the tax benefits. It should be noted that the legislative process for the introduction has not yet started. Failure to meet the intended implementation date, January 1st, 2023, will therefore affect the financing balance in 2023.

Social security and health care

Reforms in the social security and health care are necessary to ensure the sustainability of the system for future generations. The resulting savings of AWG 60 million are a first step towards sustainable care and should ensure that the country does not have to make a contribution in the short term to compensate the deficits in the AZV. Because the introduction of a personal contribution and the austerity of the positive list of medicines and bandages have not yet been formalized, Aruba does not expect to achieve the pursued saving of AWG 60 million in 2022. It is very important that these measures be implemented in the short term. A delay in the implementation of these measures leads to savings losses. In the absence of compensation for these savings losses, the result of the AZV will be negatively affected, as well as the financing balance of the country, should a national contribution be required to compensate the deficit in the AZV.

Financial management

The financial management and accountability cycle of Aruba are not in order. The preparation of the 2019 and 2020 annual accounts has been further delayed, causing a considerable backlog. These delays are due to deficiencies in the financial management.

The CAft visited Aruba on June 23 and 24 and held talks with the Governor, the Minister of Finance and Culture, the Council of Ministers and the Committee on Finance, Government Organization, Culture and Sport of Parliament. The CAft also spoke with the management of the Social Insurance Bank (SVb), the General Audit Chamber (ARA) and the Dr. Horacio E. Oduber Hospital (HOH).

[End of Press Release]

Photographer:

Erick Boeldak

Caption:

According to the CAft, Aruba has to follow the recommendations of the Board in the adopted budget for 2022 and limit the deficit in 2022.

Note for the editing department – not for publication

Contact CAft:

Secretariat Board of financial supervision Aruba
Telephone +5999 461-9081 / +5999 461-9082 / +5999 461-9084
Email info@cft.cw
Website www.cft.cw

Press contacts:

Jefka Alberto
Telephone +5999 512-6861